

Сачковська Ольга,

Національний університет «Острозька академія»

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ У ЗАСОБАХ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Статтю присвячено дослідженню фразеологічних одиниць у засобах масової інформації, виявлених у періодичних виданнях Великобританії. Виокремлено специфіку та функціонування даних одиниць у газетному стилі. Було проведено аналіз найпопулярніших друкованих видань Великобританії, виявлено та класифіковано найчастотніше вживані фразеологізми. У даній статті наведений повний структурний аналіз вживання фразеологічних одиниць.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, лексико-семантичний аналіз, експресивно-семантичні зв'язки.

Статья посвящена исследованию фразеологических единиц в средствах массовой информации, обнаруженных в периодических изданиях Великобритании. Выделена специфика и функционирование данных единиц в газетном стиле. Был проведен анализ популярных печатных изданий Великобритании, обнаружены и классифицированы наиболее часто применяемые фразеологизмы. В данной статье приведен полный структурный анализ употребления фразеологических единиц.

Ключевые слова: фразеологическая единица, лексико-семантический анализ, экспрессивно-семантические связи.

The article is dedicated to the investigation of phraseological units in mass media, found out in periodicals of Great Britain. The peculiarity and functioning of these units was highlighted in periodicals. In a review of British popular press, identifies and classifies the most commonly used idioms. This article includes the complete structural analysis of the use of phraseological units.

Key words: phraseological unit, lexical and semantic analysis, expressive and semantic links.

Однією із найвиразніших мовознавчих дисциплін є фразеологія. Фразеологія як наука вивчає специфіку фразеологізмів як знаків вторинної номінації [4, с.291]. До сфери вивчення фразеології входять значення, структура, характер зовнішніх лексико-синтаксичних зв'язків фразеологізмів, а також їх експресивно-стилістичні ознаки та системні зв'язки з іншими фразеологічними одиницями і словами. Вона також розроблює принципи виділення фразеологізмів, методи їх вивчення, класифікації та лексикографічного опрацювання. [1, с. 22].

Фразеологізми – семантично й граматично пов'язані сполучення слів, а також речення, які використовуються в мові як усталені і здебільшого легко й образно сприймальні одиниці [3, с.175] На відміну від звичайного словосполучення, семантика фразеологізму є або незрозумілою, або ж потребує детального тлумачення. ФО – це сталі сполучення слів із специфічними семантичними й граматичними зв'язками, наділені традиційним значенням, яке не може бути тлумаченим на основі значень його компонентів». Вони різняться не лише від вільних словосполучень (напр. термінів, кліше), а й від інших стійких словосполучень за п'ятьма ознаками: процесом утворення, співвідношенням між формою і змістом, семантичною структурою, сферою функціонування, належністю до системи/підсистеми [1, с.64]. За співвідношенням між формою і змістом, фразеологізми характеризуються асиметричністю, а у терміни тяжіють до симетричності. З точки зору семантичної структури, значення фразеологізмів може бути денотативним і конотативним, а термінів – лише денотативним. ФО – це особлива мовна одиниця із значенням, що не відповідає сумі значень її компонентів, стилістичним забарвленням, подібна до мовного знака, відмінна від вільних словосполучень своєю стійкістю. До функції фразеологізмів належать: семантична функція, граматична функція та прагматична функція.

Існує кілька типів класифікації ФО за різними ознаками. Так наприклад **генетична класифікація**:

- 1) прислів'я і приказки;
- 2) професіоналізми, що набули метафоричного вжитку;
- 3) усталені вислови з анекдотів, жартів і под.;
- 4) цитати й образи з «Старого» і «Нового» завітів;
- 5) численні ремінісценції античної старовини;
- 6) переклади поширених іншомовних висловів;
- 7) крилаті слова українських та іноземних письменників;

8) влучні фрази видатних людей»

О.В. Кунін також виділяє декілька груп ФО на основі їх походження, однак ця класифікація у даного автора не є домінуючою: 1) власне англійські ФО; 2) міжмовні запозичення, тобто ФО, які запозичені з іноземних мов шляхом того чи іншого виду перекладу; 3) внутрішньомовні запозичення, тобто ФО, які запозичені з американського варіанту англійської мови; 4) ФО, що запозичені в іншомовній формі [6, с.245].

Особливу увагу походженню фразеологізмів приділяє англійський науковець Л.П. Сміт. Вчений виділяє ті сфери життя:

- галузі людської діяльності;
- ідіоми пов'язані з сільським господарством, побутом, тваринним світом;
- спортом та предметами повсякденного вжитку.

В особливий розряд ідіом Л.П. Сміт виокремлює такі, джерелом яких є людське тіло, і ще групу фразем, до складу яких входять так звані «фразеологічні дієслова» – словосполучення, які складаються з дієслів та прислівників чи прийменників. До того ж він виділяє запозичені ідіоми, біблійні ідіоми та шекспіризми [5, с. 95].

Грунтуючись на тематиці ФО, вчені подають також і **тематичну класифікацію**:

- фізичних станів;
- психологічних станів;
- явищ сенсорної діяльності;
- манери поведінки.

Інший аспект класифікації ФО є семантичний аспект. Найбільш поширеною є **структурно-семантична** класифікація В.В. Виноградова [1;34]. Він виділяє 3 типи фразеологізмів:

- фразеологізми-зрощення;
- фразеологічні єдності;
- фразеологічні сполуки.

Як пояснює М.П. Кочерган, дана класифікація ґрунтується на критерії аналітичності фразеологізму.

За класифікацією поданою Виноградовим ФО поділяються на:

- Фразеологічні зрощення;
- Фразеологічні сполучення;
- Фразеологічні єдності;

Жодна з класифікацій не є певною чи остаточною. Кожна з них дозволяє розглянути фразеологізм через призму нової характеристики.

Темою дослідження є фразеологізми у ЗМІ, тому найпоширенішим стилем для вживання фразеологізмів є публіцистичний. Специфікою функціонування ФО у газетному (публіцистичному) стилі є те, що він, на відміну від інших стилів, ознакою своєю має ще й оціночну функцію.

Так як дослідження функціонування фразеологічних одиниць у засобах масової інформації є недостатньо ґрунтовним, вважаємо, що актуальність цього дослідження є особливо необхідною в умовах стрімкого розвитку медіа, а також розвитку безлічі маніпулятивних технологій, застосування яких включає використання мови, і безпосередньо фразеології для надання необхідної оціночної специфіки конкретному тексту.

Література:

1. Баран Я.А. Фразеологія у системі мови. – Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня докт. філол.наук. – Прикарпатський університет ім. В.Стефаника, І.-Ф., 1998. – 391 с.
2. Балли Ш. Французская стилистика. – М. : Эдиториал УРСС, 2001.
3. Дудик П.С. Стилистика української мови: Навчальний посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2005. – 368 с.
4. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. – Вид.2-ге. – К. : Академія, 2008. – 368с.
5. Кунин А.В. Английская фразеология. – М. : Международные отношения, – 1970. – 344с.
6. Мостовий М.І. Лексикологія англійської мови. Підручник для ін-тів: фак. іноземних мов. – Х. : Основа, 1993. – 256 с.